

پیل : ۱ صائی : ۴۸

پیلانی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۵ فرانق

صایسی ۱۰ پارایه

خلفه دوغانرو

هفته ده بر «تورک یوردی» طرفندره جی قاریلار

مدیری : جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
جاده سنده ۴۰ نومرولی
«تورک یوردی»

نجشنبه ۶ مارت ، ۱۳۲۹

بوصاییده کی یازیلار

پیلنه جک شیلر : اویانیق ● حکایه : صراغلی اوغلی ● هفته لاق حوادث : خ . د ●

چاقیر اوغلان

آشنايي به ايندي ، دوزلگه گلدي ، تکرار صياعده کي
قاني به اوج گره ووردی ، بوقاني ده آچلنجه کنديني
شاپر ناجق برمنظره قارشيدنده بولوندي ؛ نا قايينک
قارشيدنده ، محراب گيي يوکسکجه بربرده قابونيلي
بر سجادده اوزرنده ، چاقير اوغلانک پيکار باشنده
کورديکي يشيل صاريقلي ، آق صاقلالي اختيار اوطور-
بيوردی . صياعده ، صولده بر پوست اوسته دير
چوکن بر طاقم صاريقلي صاريقلي ، نوراني يورلي
آداملر ، اوکرينه باقوب دوربيورلردی . چاقير اوغلان ،
قاييند گيرنجه نا گري سلامني وردی ؛ و دوغروجه
کيدوب اختيارک اوکته ديز چوکرک آني اوبدی . اختيار
صاغ آيله چاقير اوغلاني چکرک ياشنه اوطوردي .

هيچ سس يوقدی ؛ چاقير اوغلان گوزينک اوچيله
اوطوران آداملره باقدی . هيسنک دوداقلري قيميلدا .
يوردی ، غالباً بر شي اوقوربورلردی . اختيار بر زمان
مراقبه حالده بولونقدن صوگرا باشي قالديردی ؛
يوکسک سسله برشير اوقودی ، اوکته اگيلدي ؛ بوتون
اوطورانلر صاغ آلارني گوکسلري اوزرينه قوبوب هب
بردن اگيلديلر و « صلات شريفه » کتيرديلر .

بونک اوزرينه اختيار ديدی که :

— بری گوکی يارادان نا گري تعالی بو آفتام بزه
بر قونوق گوندهردی . قونوغز چوق يول يورومش
طبيعي يورولمش و آحيقمشدر . برآز برشي ييلم .

بوسوز اوزرينه قاني ياشنده کيلردن درت کيشي قالقدی ،
ديشاريدن صوفرالر کلدی ؛ اورته يره درت صوفرا
قورولدی . هرکس پوسته کيشي آلتنه چکرک صوفرا
باشنه اوطورديلر . اختيارده چاقير اوغلاني آلدن طوتوب
قالديرارق باشده کي صوفرايه اوطوردي . ينگه باشلامازدن
اول ، هب برلکده قيصه بردا ايديلر ؛ ينگه باشلاريلر .
اختيار :

— اوغولوم ، نا گري نو برديسه اونی به . بيليرسين يا ،
قونوق اومديغني يمز ، بولديغني ير .

باشي ۵۰ نجي صايده

بو آفتام محله ليلر ؛ ساييجي اوغلي بکر آغانک اوينه
طوبلانمشلردی . هرکس ولي داينک آغزينه باقيور ،
حکايه نك آنت طرفي ايشيمک ايسته يوردی .

ولي داني جيفاره سني تلنديروب قهوه سني ده ايجدکدن
صوگرا ، « نه ، زرده قالمشدق ، باقايم ؟ چاقير اوغلان ،
پيکار باشنده بردن بر اختياری گوزدن چاقيرنجه : « بونده .
بر حکمت وار ، الله انجامي خير ايدهر . » ديه رک گون
دوغوسنه دوغروبولانمشدی . ده گيلمي ؛ چاقير اوغلان
آرتيق ايکي طرفه باقاند ، نارلا ، باغجه ، دره ، تپه
ديمه دن گوزي ايلريده يورويور ، فکري اختيارک
سويله دکاريله اوغراشديني ايجون نه آجلق ، نه ده
يورغونلق دوغما يوردی .

آرتيق گونش باطي به ياقلاشمش ، رنگ رنگ بولولطر ،
آراسندن قيرمزي بر سيني کيي بوبومگه ، بوبودکجه
گوکله يرک برلشديکي يردم کيجه اويقوسنه حاضرلانمغه
باشلامشدی . گونش اوبورمی ؟ ديه جکسکذر . نه ييلم
بن ؟ کيجه اولور ، بز اوبورزده گونش اوبومازمي ؟
اللهک حکمتسندن صورولماز ؛ گونش اوتنه کي طرفه
گيتدکدن صوگرا ايستر اويوسون ايستر اويوماسين .
لوندولري گلوب بزي آيدينلا تسين ، ايصيتسين ده باشقا
برشي ايسته مه يز . بزم اوغلاننه مکتبه گونشک دنيا دن
بيلدم نه قدار بويوک اولديغني ، بز دن آيريلدق دن صوگرا
باشقا مملکتلري آيدينلا تمغه کتيدگيني اوگره ديورلر .
اويله يا ، هرشي صيرا ايله . بزه کيجه اونلره گوندوز ،
صوگرا بزه گوندوز اونلره کيجه .

نه ايسه لافي اوزاتمايم .. چاقير اوغلان آفتسام
آفانسه ياقين ايلريده بر قوله گوردی ؛ نام گونشک
باطديغي صيراده قوله قايينسک اوکته بولوندي . بسمله يني
چکدکدن صوگرا يورموغيله قاني به اوج دفعه ووردی .
قاني آچيلدي ، ايجري به گيردي ؛ اوکته گلن مرد يومدن ؛

ایسترسه که بونلره دنیای فتح ایدره سین . بوره گئی اللهیکه باغلا ؛ هبج قورقونی دوشونمه . سنک کبی ایمانی بوتون بر تورک اوغلو ، دمبرخانک ظلمنی قیراجق قاندار قوتلیدر . شیمیدی سن ده جیق ، دیشاریدمه بکله ین آرقاداشلریکه قاووش . هایدی اوغلو ، آرقا که بره گلمه سین ، هر طویدیگ ایش قولای اولسون ؛ ظامی آز ، فقرای قورتار .

دیدي . چاقیر اوغلان قاقوب اختیار که ائی اویدکدن سوکرا : « الله ایصهار لادق . » دیدي . چقهارکن اوطورانلر : « انشالله غزاک قوطلو اولور . » دیدلر .

چاقیر اوغلان دیشاری به چیقنجه قارشیدسنده درت کیشی کوردی . بونلردن آک یاشلیسی ایباریلهدی ، اوغلانک آئندن طوتهرق : « گل باقم ، قارداش ؛ سلا حلامزی سچلم ، سوکرا اویقویه وارالم . یارین جوق ایزکن قالقاجقز . » دیدي ؛ و آلوب باشقا بر اودایه کوتوردی . بوراده بش کیشینک اوطوروب یاتماسی ایچون بش بویوک کییک پوستی وار ایدی ؛ دیوار نرده قلیچلر ، بالار ، گورزلر ، اوق وایلر آصیلی ایدی . چاقیر اوغلانک بالاسی اولدینی ایچون ، کندیسنه برگورزله ، بریای و اوق دولو برصاداق ویریدلر .

سلاحلر سچیلدکن سوکرا آبدست آلیندی ؛ ایچلرندن بری امام اولوب اوراده یاتتی نمازی قیلیندی ، و نمازدن سوکرا هرکس بر پوست اوزرینه اوزانارق اویقویه واردی . چاقیر اوغلانک گوزینه بر تورلو اویقو گیرمه یوردی ؛ صباحدن بری کوردیکی شیلری دوشونبور ، عقلی ایزمدیکی ایچون شاشروب قالیوردی . بو اختیار کیمدی ، ناصل اولمشدی ده بورایه کندیسندن اول کله ییلمشدی . بو قرق کیشی بوراده نه یایوردی ؛ آرقاداشلری دهرین اویقویه المش اولمالسا ایدی ، چاقیر اوغلان مراقی کیده رملک ایچون مطلقا برشیلر صوراجقدی . بویله دوشونورکن بر اقشام اولکی اویقوسزاق ، بوگونکی یورغونلق غالب گلدی ، اویقویه دالدی .

دیدي . چاقیر اوغلان جوق آجیقمش اولدینی ایچون تکلفه باقاجقلردن ده گلدی ؛ بسمله نی چکدیگی کبی آنککی قوپاراق تحته قاشیقله اشتیالی اشتیالی چورباشی ایچمکه باشلادی . چوربا یاغلیجه ایدی ، باشقا مک ده بوقدی . چوربادن سوکرا آلمایدلر . مک ییتجه ، ینه بردا ایدلدی ؛ او درت کیشی صوفرا لری قالدیردقن سوکرا آغاچدن بر لکنله طوبراقدن ایزریق گنیردیلر ؛ هرکس صیرا ایله آللری ییقادی ؛ ایش بیتدکن سوکرا برلی برینه اوطوردیلر .

اختیار که ینه سسی ایشیدیلدی :

— قارداشلر ، بو آقشامکی قونوغمز ، قوزوجی اوغلی قورت عثماندر . بودلیقانی « دمیرخان » که حصارنده اوطورور . « دمیرخان » بو جوجو غکده قیز قارداشی قاجیرندی ؛ اوغلان قارداشی قورتارمغه عهد ایتدی . بو ایشده تاگری به بل باغلادی . آرتیق دمیرخان ظلمنی آشیرمش اولدینی ایچون بزمده بودلیقانی به یاردم ایتمه منه امر چقیدی . تاگری رضایچون بودلیقانی ایله ظلمه قارش ایچکزدمه کیم وارسه آیماه قالسین .

— دیدي . اوطورانلر هپ بردن آیماه قالدیلر ، و آللری کوکسلری اوزرینه قویوب تکبیر گنیردیلر . چاقیر اوغلانک توکلری اورپردی ؛ نه دیه جگنی ییلمه یوردی . اختیار :

— ظلمه قارش جهاد فرضدر ؛ فقط ر صیرتلان ایچون قرق آرسلان چوققز . ایچکزدن یالکیز دوردیگن قورت عثمانه آرقاداش اولاجسکیز . قانیک یاندن صاغ طرفدن درت کیشی بو کیجه حاضر اولسون ؛ یارین سحرله برابر قالقار ، سلا حلامیز ، قورت عثمانه برابر یوله چیقارسکیز . بز بوراده قانلنرده سزه دعالیدموز . دیدي . درت کیشی آریلوب دیشاری چقیدی ، اوتکیلر اختیار که اشارتی اوزرینه برلینه اوطوردیلر .

او وقت اختیار چاقیر اوغلان دونه رک :

— اوغلو عثمان ، سگا دورت آرقاداش ویریورم .

دەرىن اوقۇدە ايكن باشى اوچندە برسس ايشىتىدى؛
آرقاداشلاردىن بىرى : « قورت غنان قاق ، گېتەمە وقى
كەلدى . » دىيە-وردى . آغىرلاشمەش كوز قاپاقلارنى

چاقىر اوغلان سوردى :

— شىمدى ناسىل باشلاپچىز ؟

— شىمدى « دەمىرخان » نىڭ چىقىشلىرىدىن بىرىنى
كېدەرز ، نە ياپاچىغىزى اورادە آڭلارۇ . « بىم اللە »
دەپ بولە دوزۇلدەلەر ؛ وارا وارا دېۋارلىرى كېيىدىن
باسىق اولى بىر كۈچك كۈيە واردىلەر . بىشەن آياغە قادار
سلاھلى بىش كىشىنىڭ كەلدىكى كۈرەن كۈيلىر ، ايشلىرىنى
براقوب كەتەرە قارشى چىقىدۇلەر . زواللىرىدە نە اوست
نە باش واردى ؛ آياقلارنىدە يارىم چادىق بىلە يوقىدى .
قورقۇلۇرۇن تېر تېر تەزە بۇرۇلدى . كەتلىرى « دەمىرخان » نىڭ
آداملىرى سائىشلاردى .

چاقىر اوغلان الياس فەتھنىڭ يۈزىنى باقىدى . الياس
فەتھ كۈيۈلەرە دوغرو يۈرۈپەرەك :

سلام غەلىمك آڭلار . نەپە اويەلە سولغون ياراق كېيى
تەزە يۈرسىڭىز ؟ بىز بۇرايە قىتلىق ايتىمگە كەلمەك . بىزىن
سەزە بىر زىررە ايرىشەمىز . خالىڭىزى بىزە آڭلەتەرسەڭىز
بىلكە دردەڭىزە بىرچارە بولۇرۇ .

دىدى . كۈيىڭ آق ساقاللىرىدىن بىرى سوردى :

— سىز « دەمىرخان » نىڭ آداملىرىدىن دېگەنسىڭىز ؟

— خاير . « دەمىرخان » ى اورنادان قالدۇرغە حق
مۇرىندىن مامۇر اولمش كېمەسلەرز .

كۈيۈلەر ايسانامادىلەر . بولە بىش كىشى ، نە قادار
قەرمان اولۇرلەرسە اولسونلەر ، « دەمىرخان » نىڭ بېيىڭىچە
ايرىپاندۇرۇشە ناسىل قارشى قۇيا بېيىلىرىلدى . بونلار يا
كەندىلەرلە آڭلەتەتۈرلدى ؛ ياخۇد جەلپەرىمەشلىرىدى .
بۇنىڭلەر بىر ابرار كىشىنە دوشۇپ قونۇق اوداسىنە كۈتۈردىلەر ؛
اللىرىدىن كەلدىكى قادار غەزەت ۋا كرام ايتىدىلەر .
الياس فەتھ سوردى :

— بىم آدىم ، الياس فەتھىدەر . شىخىڭىزنىڭ ئامرىلە
سىڭ دېدىڭىز يە كېدەڭىز ، سىڭ ياپىدىڭىز ياپاچىغىز .
چاقىر غنان ھەرىشىدىن اول مىراقى كېدەرمىك ايتىستە يۈردى .
سوردى :

— او مبارەك اختىيار شىخىڭىزنى ؟

— اوت .

— آدى نە ؟ بورادە نە ياپار ؟

— بو سۇرغۇلەرنىڭە جواب وىرمەك ايجۇن اذىمىز
يوق . ھەم مىراق ايتىشنى دەپ كەلدىلەر . شىمدى نە ياپاچىقسەڭ
بىزە اۋى سۈيە . ايتىشەرسەڭىز ، ايتىشەرسەڭ نە ياپاچىغىزى
قونۇشالم .

چاقىر اوغلان سۇرغۇسىدىن پەك اوتاندى .

— ياپاچىغى ، بىن بىرگىچ اوغلانم . نە ياپاچىقسەم ،
سىڭنىڭ اوگۇدەڭىزە ياپاچىغى . دىدى . الياس فەتھ ، باشى
اۋگەنە آڭلەرك بىر قاچ دېقە دوشۇمگە واردى . سۈڭرە
قالدۇرۇپ دىدىكى :

— دوغرودىن دوغروپە ھىزارە ھېۋم ايتىمك عقل
ايشى دەپ كېدەر . ايلەككىن كەندىمىزى كۈستەلم ، جۈاردەكى
خەلقە طائىتالم ؛ اۋىلەرى قۇرئانمۇ ايجۇن چالەشەنمىزى

زافير زانغير ترمه بورلردى. چاقير اوغلان برنده طورامادى،
دېشارى به چيقمق اوزره برندن قالقدى ؛ فقط الياس فقيه
آنكندن ياقالايارق زورله يرينه اوپورتدى :

— نرهبه كيديسورسك؟ اوپور شورايه ده نتيجه يي بلكه.
ديدى. آغزندن بيك تورلو كافرلر چيقان حيدود
يايىلى ، طيرناغنه قادار سلاحي ، آئنده قامچيسى كوزلرى
قائلى قارا بر حريف ايچرى به گيردى :

— هانى بگم ميدان اوپويان نابكارلر ؛
ديه كورله دى ؛ وآننده كي قامچي يي قالديرارق چاقير
اوغلانك اوزرينه يورودى . چاقير اوغلان بر دنيه
فيزلادى : باشى آگهرك ييلدير يم كيمي حريفك باشقارلى
آراسته گيردى ؛ قالدريدنى كيمي صيرت اوستى يره آتدى ،
وهمان كوكي اوزرينه چيقارق . بوغازينه باصدى .
حريف نيه اوغرا ديفنى آكلامغه وقت بولامامشدى .
كوزلرى دونمش ، آغزندن كوپوكلر چيقيوردى . كويلولرده
شاشيرمش ، ترمه ملرى گچمشدى . آليق آليق يره
چاقير اوغلانك آئنده ، بر چندرهبه صيقشمش كيمي ،
قيميلدمايان آغايه باقيورلردى . او قادار قورقدورلى
حريف بولبه بر چوجوغنك آئنده ناسل قابوردى ؟
چاقير اوغلان الياس فقيهك يوزينه باقدى . فقيه
قالقارق بر ايسيله آغانك آياقلىرى ، اللرى باغسلادى .
كويلولرى اوران چيقاردى ؛ آرقاداشلىرله برابركنديسى ده
چيقوب اودانك قايسى صيقى به قاپادى . كويلولره
دونهرك :

— شيمدى بىزى قوليه كوتورديگىز .

ديدى . زاواليلر كوردكلرى شيدن او قادار اوركشله .
دى كه بو آداملر ك آمرينه اطاعتدن باشقاروشى يالامايورلردى .
اوگريشه دوشديلر ، قوليه گيتديلر . الياس اولاه آخبرلى
آچدى :

— هېگىز بر جفت او كوز آليگىز ، سىزك مالگىزدر .

ديدى . سوگرا آتبارلى آچدى :

مرعشى ارغلى « مابعدى وار »

بو كچديكمز يشيل نارالار ، بوكريپچ ديوارلى اولر
سزكمى ؟

اختيار آجى آجى كولدى :

آكه نيورميسكىز ، ناكري عشقنه ؟ بزم نه من
واركه . شوراده كويك اوزرينه باقار تپه ده كي قوله ده
« دميرخان لك بر آغاي اوپورور . قوله نك آخبرنده
اوتوز قرق چيقت او كوز واردر . بو او كوزلى بزم
ويرر ، نارالرى سوره زى . قار ، ياغور ديمه زى . قامچي
آئنده جالشيرىز . سوگرا طوبلا ديفمن بر كفى هپ آغايه
تسليم ايدمىز ، آغا ذخيره يي انبارلر قور ، بزمه
اولمه جىك قادار برشى ويرر . نه يالام ، بويله ياشار
كيدمىز .

چاقير اوغلانك كوزلرى دولودولو اولدى . بردن بره
سوزه آتيدى :

— بىزى آغانك يانسه كوتورورميسكىز ؟

الياس فقيه ديدى كه :

— بىز آغانك آياغنه كيمه يز ؛ آغ بزم آياغزه گلير .
هايدى آغالر ، ايچكزدن برى آغايه كونده ريگىز كنديسى
بوراده بلكيوروز . چابوق كلسين ، سوگرا پشان اولور .
كويلولر ، آدامجىزك جيلدير ديفنه حكيم ايتديلر . الياس
فقيه :

— نه طور ييورميسكىز ؛ برى كونده رسه گىزه .
گلمىزه اوزمان يالاجمىز بىز ييليرىز ؛ سز قورقمايىك ؛ بىز اولر
كيمي قاتل و غلام ده گىز الله بولنه باش قويدىك ؛ بر كيمسه دن
قورقورمىز يوق ،

ديدى . كويلولر باقديلر كه اولاجىق شى ده گيل .
برى خبرايچون آغايه كونده رديلر . بر آى سوگرا كيدى
آدام آغلایا آغلایا كلدى . « آغايه سويله دم ، بى
قامچي ايله دو كدى . سويله اوت كيله ، آرسلان طوزاغنه
دوشمشلر . شيمدى گلير ، قالقارى قيرارم ، ديدى . «
چوق كچمىدى ، ديشا ريدى بر كورولتو قويدى .
پوتون كويلولر بوزى نولورنگى باغلادى . قورقورلندن